TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta)

2009. gada 12. novembrī *

Lieta C-192/08

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam, ko *Korkein hallinto-oikeus* (Somija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2008. gada 8. maijā un kas Tiesā reģistrēts tajā pašā dienā, tiesvedībā

TeliaSonera Finland Oyj,

piedaloties

iMEZ Ab.

TIESA (otrā palāta)

šādā sastāvā: ceturtās palātas priekšsēdētājs, pildot otrās palātas priekšsēdētāja pienākumus, Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*], tiesneši K. V. A. Timmermanss [*C. W. A. Timmermans*], K. Šīmans [*K. Schiemann*], P. Kūris [*P. Kūris*] (referents) un L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*],

* Tiesvedības valoda — somu.

ģenerāladvokāts D. Ruiss-Harabo Kolomers [*D. Ruiz-Jarabo Colomer*],
sekretāre S. Stremholma [*C. Strömholm*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2009. gada 2. aprīļa tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *TeliaSonera Finland Oyj* vārdā — K. Matila [*K. Mattila*], *oikeustieteen kandidaatti*,

— *iMEZ Ab* vārdā — S. Ālto [*S. Aalto*], *asianajaja*,

— Somijas valdības vārdā — A. Gimareša-Purokoski [*A. Guimaraes-Purokoski*], pārstāve,

— Itālijas valdības vārdā — I. Bruni [*I. Bruni*], pārstāve, kurai palīdz P. Džentili [*P. Gentili*], *avvocato dello Stato*,

— Lietuvas valdības vārdā — I. Jarukaitis [*I. Jarukaitis*], pārstāvis,

— Nīderlandes valdības vārdā — K. Viselsa [*C. Wissels*] un M. de Mola [*M. de Mol*], pārstāves,

— Polijas valdības vārdā — M. Dovgelevičs [*M. Dowgielewicz*], pārstāvis,

— Rumānijas valdības vārdā — A. Čobanu-Dordja [*A. Ciobanu-Dordea*], pārstāvis, kuram palīdz E. Gane [*E. Gane*] un L. Nikolae [*L. Nicolae*], *consilieri*,

— Eiropas Kopienu Komisijas vārdā — I. Koskinens [*I. Koskinen*] un A. Neijenhaiss [*A. Nijenhuis*], pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2009. gada 14. maija tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecas uz Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 7. marta Direktīvas 2002/19/EK par piekļuvi elektronisko komunikāciju tīkliem un ar tiem saistītām iekārtām un to savstarpēju savienojumu (Piekļuves direktīva) (OV L 108, 7. lpp.) 4. panta 1. punkta, 5. un 8. panta interpretāciju.

2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar prasību, ko *TeliaSonera Finland Oyj* (turpmāk tekstā — "*TeliaSonera*") kā *Sonera Mobile Networks Oy* tiesību pārņēmēja cēlusi pret *Viestintävirasto* (telekomunikāciju regulatīvā iestāde; turpmāk tekstā — "*ART*") un *iMEZ Ab* (turpmāk tekstā — "*iMEZ*") par *ART* 2006. gada 11. decembrī pieņemto lēmumu attiecībā uz *TeliaSonera*.

Atbilstošās tiesību normas

Kopienu tiesiskais regulējums

3 Piekļuves direktīvas preambulas piektajā, sestajā, astotajā un deviņpadsmitajā apsvērumā noteikts:

"(5) Atvērtā konkurences tirgū nevajadzētu būt ierobežojumiem, kas kavē uzņēmumus savā starpā vienoties par piekļuves un savstarpējā savienojuma pasākumiem, jo īpaši par nolīgumiem par pārrobežu sadarbību, saskaņā ar [EK] līguma konkurences noteikumiem. Lai sasniegtu lielāku efektivitāti Viseiropas tirgū ar efektīvāku konkurenci, vairāk izvēles iespējām un konkurētspējīgiem pakalpojumiem patērētājiem, uzņēmumiem, kas saņem pieprasījumu par piekļuvi vai savstarpējo savienojumu, principā būtu jānoslēdz šādi nolīgumi, pamatojoties uz komerciāliem principiem, un godīgi jāvienojas [labticīgi jāveic sarunas].

(6) Tirgos, kur joprojām turpina pastāvēt ļoti atšķirīga spēku sadale sarunās starp uzņēmumiem un kur daži uzņēmumi izmanto citu uzņēmumu nodrošināto infrastruktūru to pakalpojumu sniegšanai, ir lietderīgi izveidot sistēmu, lai nodrošinātu to, ka tirgus darbojas efektīvi. Ja komerciālās sarunas neizdodas, valsts pārvaldes [regulatīvajām] iestādēm būtu jāspēj nodrošināt atbilstīga piekļuve pakalpojumiem un to savstarpējais savienojums, un savietojamība

lietotāju interesēs. Jo īpaši tās var nodrošināt pilnīgu pārklājumu, nosakot pienākumus uzņēmumiem, kas kontrolē lietotāju piekļuvi [piekļuvi gala lietotājiem]. [..]

[..]

(8) Tīkla operatori, kas kontrolē piekļuvi saviem klientiem, to dara, pamatojoties uz vienreizējiem numuriem vai adresēm no publicēto numuru vai adrešu spektra. Citiem tīkla operatoriem jāspēj nodrošināt informācijas plūsmu šiem patērētājiem un tādējādi jāspēj savstarpēji tieši vai netieši citu ar citu savienot. Tāpēc pašreizējās tiesības un pienākumi pārrunāt savstarpēju savienojumu būtu jāsaglabā. [..]

[..]

(19) Piespiedu piekļuvi tīkla infrastruktūrai var attaisnot kā līdzekli konkurences palielināšanai, bet valsts pārvaldes [regulatīvajām] iestādēm ir jālīdzsvaro infrastruktūras īpašnieka tiesības izmantot tā infrastruktūru savam labumam un citu pakalpojuma sniedzēju tiesības piekļūt iekārtām, kas ir svarīgas konkurētspējīgu pakalpojumu sniegšanai. Ja operatoriem ir uzlikti pienākumi, saskaņā ar kuriem jāizpilda pamatotas prasības par piekļuvi tīklu elementiem un ar tiem saistītām iekārtām un to izmantošanu, šādas prasības būtu jānoraida [varētu noraidīt], pamatojoties tikai uz objektīviem kritērijiem, tādiem kā tehniskās iespējas vai nepieciešamība saglabāt tīkla integritāti. [..]"

4 Piekļuves direktīvas 1. panta 1. punktā noteikts:

"[..] šī direktīva saskaņo veidu, kādā dalībvalstis reglamentē piekļuvi elektroniskajiem [elektronisko] komunikāciju tīkliem un ar tiem saistītām iekārtām, un to savstarpējo savienojumu. Mērķis ir saskaņā ar iekšējā tirgus principiem izveidot reglamentējošus noteikumus tādām attiecībām starp tīklu un pakalpojumu nodrošinātājiem, kas radīs ilgstošu [ilgtspējīgu] konkurenci, elektronisko komunikāciju pakalpojumu savstarpējo savietojamību un labumu patērētājiem."

5 Šīs direktīvas 2. pantā ir iekļautas tostarp šādas definīcijas:

"[..]

a) "piekļuve" nozīmē iekārtu un/vai pakalpojumu ekskluzīvas vai neekskluzīvas pieejas sniegšanu citam uzņēmumam ar konkrētiem nosacījumiem, lai sniegtu elektronisko komunikāciju pakalpojumus. Tā *inter alia* iekļauj: piekļuvi tīkla elementiem un ar tiem saistītām iekārtām, kas var iekļaut iekārtu savienojumu ar vadiem vai bez (jo īpaši tas iekļauj piekļuvi vietējai sakaru līnijai un iekārtām un pakalpojumiem, kas nepieciešami, lai nodrošinātu pakalpojumus vietējā sakaru līnijā), piekļuvi fiziskai infrastruktūrai, ietverot ēkas, līnijas un stabus; piekļuvi atbilstīgām programmatūras sistēmām, ietverot darbības atbalstsistēmas, piekļuvi numura translācijai vai sistēmām, kas piedāvā līdzīgas iespējas, piekļuvi fiksētajiem un mobilajiem tīkliem, jo īpaši viesabonēšanai, piekļuvi ierobežotas piekļuves sistēmām ciparu televīzijas pakalpojumiem; piekļuvi virtuālā tīkla pakalpojumiem;

b) “savstarpējs savienojums” ir viena un tā paša vai dažādu uzņēmumu publisko komunikāciju tīklu fizisks un loģisks savienojums, lai ļautu viena uzņēmuma lietotājiem sazināties ar tā paša vai cita uzņēmuma lietotājiem vai piekļūt pakalpojumiem, ko sniedz cits uzņēmums. Pakalpojumus var sniegt iesaistītās puses vai citas puses, kam ir piekļuve tīklam. Savstarpējs savienojums ir īpašs piekļuves veids, kas ieviests starp publisk[o] tīkl[u] operatoriem;

c) “operators” nozīmē uzņēmumu, kas nodrošina vai ir pilnvarots [kuram ir atļauja] nodrošināt publisko komunikāciju tīklu vai ar to saistītu iekārtu;

[..].”

6 Piekļuves direktīvas 3. panta 1. punktā ir noteikts:

“Dalībvalstis nodrošina to, ka nepastāv ierobežojumi, kas kavē uzņēmumiem tajā pašā dalībvalstī vai citās dalībvalstīs savstarpēji pārrunāt nolīgumus par tehniskiem vai komerciāliem pasākumiem piekļuvei un/vai savstarpējam savienojumam, saskaņā ar Kopienas tiesībām. Uzņēmumam, kas pieprasa piekļuvi vai savstarpēju savienojumu, nav jābūt pilnvarotam [saņēmušam atļauju] darboties tajā dalībvalstī, kurā ir pieprasīta piekļuve vai savstarpējs savienojums, ja tas nesniedz pakalpojumus vai nepārvalda tīklu šajā dalībvalstī.”

7 Šīs direktīvas 4. pants ar virsrakstu "Uzņēmumu tiesības un pienākumi" ir izteikts šādā redakcijā:

"1. Publisko komunikāciju tīklu operatoriem ir tiesības un, ja citi uzņēmumi, kas ir pilnvaroti to darīt, [citi atļauju saņēmušie uzņēmumi to] pieprasa, pienākums pārrunāt savstarpējo savienojumu savā starpā, lai nodrošinātu publiski pieejamus elektroniskos [elektronisko] komunikāciju pakalpojumus, lai nodrošinātu pakalpojumu sniegšanu un savietojamību visā Kopienā. Operatori piedāvā piekļuvi un savstarpēju savienojumu citiem uzņēmumiem ar noteikumiem un nosacījumiem, kas saskan ar pienākumiem, ko valsts pārvaldes [regulatīvā] iestāde uzlikusi, ievērojot 5., 6., 7. un 8. pantu.

[..]"

8 Minētās direktīvas 5. pantā ar virsrakstu "Valsts pārvaldes [regulatīvo] iestāžu tiesības un pienākumi attiecībā uz piekļuvi un savstarpēju savienojumu" ir noteikts:

"1. Valsts pārvaldes [regulatīvās] iestādes, darbojoties saskaņā ar [Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 7. marta] Direktīvas 2002/21/EK [par kopējiem reglamentējošiem noteikumiem attiecībā uz elektronisko komunikāciju tīkliem un pakalpojumiem (Pamatdirektīva) (OV L 108, 33. lpp.)] 8. pantā noteiktajiem mērķiem, veicina un, attiecīgos gadījumos, nodrošina, saskaņā ar šīs direktīvas noteikumiem, atbilstīgu piekļuvi pakalpojumiem un to savstarpēju savienojumu, un savietojamību, veicot savus pienākumus, veicinot efektivitāti, ilgstošu [ilgtspējīgu] konkurenci un sniedzot maksimālu labumu [gala] lietotājiem.

Jo īpaši, neskarot pasākumus, kurus var veikt attiecībā uz uzņēmumiem, kam ir būtiska ietekme tirgū, saskaņā ar 8. pantu, valsts pārvaldes [regulatīvās] iestādes var uzlikt:

a) līmenī, kas nepieciešams [ciktāl tas vajadzīgs], lai nodrošinātu pilnīgu pārklājumu, pienākumus uzņēmumiem, kas kontrolē piekļuvi [gala] lietotājiem, attaisnotos gadījumos ieskaitot pienākumu savstarpēji savienot to tīklus, ja tas jau nav izdarīts;

[..]

2. Valsts pārvaldes [regulatīvā] iestāde, uzliekot operatoram pienākumus nodrošināt piekļuvi saskaņā ar 12. pantu, var noteikt tehniskos vai darbības nosacījumus, kas šādas piekļuves sniedzējam un/vai saņēmējiem jāievēro, saskaņā ar Kopienas tiesībām, lai nepieciešamības gadījumā nodrošinātu parasto tīkla darbību. Nosacījumos, kas attiecas uz īpašu tehnisko standartu vai specifikāciju ieviešanu, ievēro Direktīvas 2002/21/EK (pamatdirektīva) 17. pantu.

3. Pienākumi un nosacījumi, kas uzlikti saskaņā ar 1. un 2. punktu, ir objektīvi, caurskatāmi, samērīgi un nediskriminējoši, un tos ievieš saskaņā ar procedūrām, kas minētas Direktīvas 2002/21/EK (pamatdirektīva) 6. un 7. pantā.

4. Attiecībā uz piekļuvi un savstarpēju savienojumu, dalībvalstis nodrošina to, ka valsts pārvaldes [regulatīvā] iestāde ir pilnvarota iejaukties pēc savas iniciatīvas — attaisnotos gadījumos vai nolīguma neesamības gadījumā starp uzņēmumiem — pēc kādas iesaistītās puses pieprasījuma, lai nodrošinātu politikas mērķus, kas minēti Direktīvas 2002/21/EK (pamatdirektīva) 8. pantā, saskaņā ar šīs direktīvas noteikumiem un procedūrām, kas minētas Direktīvas 2002/21/EK (pamatdirektīva) 6., 7., 20. un 21. pantā."

9 Piekļuves direktīvas 6.–13. pantā ir veikts operatoriem noteikto pienākumu un tirgus analīzes procedūru izklāsts.

10 Konkrēti šīs direktīvas 8.–12. pantā ir noteikti pienākumi un procedūras, kas attiecas uz operatoriem, kuri ir atzīti par apveltītiem ar būtisku ietekmi attiecīgajā tirgū.

11 Minētajā 12. pantā ar virsrakstu "Pienākumi piekļuvei īpašām tīkla iekārtām un to izmantošanai" ir noteikts:

"1. Valsts pārvaldes [regulatīvā] iestāde saskaņā ar 8. panta noteikumiem var uzlikt operatoriem pienākumu izpildīt pamatotus piekļuves un izmantošanas pieprasījumus īpašiem tīkla elementiem un ar to saistītām iekārtām *inter alia* situācijās, kad valsts pārvaldes [regulatīvā] iestāde uzskata, ka piekļuves atteikums vai nepamatoti noteikumi un nosacījumi, kuriem ir līdzīga ietekme, kavēs ilgstoša [ilgtspējīga] konkurences tirgus izveidi mazumtirdzniecības līmenī vai nebūs [gala] lietotāju interesēs.

Operatoriem *inter alia* var pieprasīt:

a) piešķirt trešām personām piekļuvi noteiktiem tīkla elementiem un/vai iekārtām, tostarp atsevišķu piekļuvi vietējai sakaru līnijai;

b) godprātīgi [labticīgi] veikt pārrunas ar uzņēmumiem, kas pieprasa piekļuvi;

[..]

g) nodrošināt noteiktus pakalpojumus, kas nepieciešami, lai nodrošinātu pilnīgu pakalpojumu savietojamību lietotājiem, tos iekārtas [tostarp attiecībā uz iekārtām, kas paredzētas] automatizētiem tīkla pakalpojumiem vai viesabonēšanai [nodrošina viesabonēšanu] mobilajos tīklos;

[..]

i) savstarpēji savienot tīklus vai tīklu iekārtas.

Valsts pārvaldes [regulatīvās] iestādes šiem pienākumiem var pievienot nosacījumus, kas attiecas uz godīgumu, pamatotību un izpildes laiku.

[..]"

12 Savukārt Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 7. marta Direktīvas 2002/20/EK par elektronisko komunikāciju tīklu un pakalpojumu atļaušanu (Atļauju izsniegšanas direktīva) (OV L 108, 21. lpp.) 2. panta 2. punkta a) apakšpunktā ir ietverta šāda definīcija:

““vispārēju atļauju izsniegšana” nozīmē tiesisko regulējumu, ko izveidojusi dalībvalsts, sniedzot tiesības nodrošināt elektronisko komunikāciju tīklus vai pakalpojumus un nosakot nozarei raksturīgos pienākumus, kas var attiekties uz visiem vai īpašiem elektronisko komunikāciju tīklu un pakalpojumu veidiem, saskaņā ar šo direktīvu”.

13 Šīs direktīvas 4. pants ar virsrakstu “No vispārējās atļaujas izsniegšanas izrietošo tiesību obligātais [no vispārējās atļaujas izsniegšanas izrietošā tiesību obligātā minimuma] saraksts” ir izteikts šādā redakcijā:

“1. Uzņēmumiem, kam ir izsniegta [vispārēja] atļauja, [..] ir tiesības:

a) nodrošināt elektronisko komunikāciju tīklus un pakalpojumus;

[..].

2. Ja šādi uzņēmumi nodrošina komunikāciju tīklus vai pakalpojumus sabiedrībai, vispārēju atļauju izsniegšana tiem sniedz arī tiesības:

a) pārrunāt savstarpēju savienojumu ar citiem vispārējā atļaujā iekļautu [vispārēju atļauju saņēmušajiem] publiski pieejamu elektronisko komunikāciju tīklu un pakalpojumu nodrošinātājiem, un, nepieciešamības gadījumā, iegūt savstarpēju savienojumu vai piekļuvi tiem jebkurā vietā Kopienā, saskaņā ar Direktīvas 2002/19/EK (piekļuves direktīva) nosacījumiem;

[..].”

14 Atļauju izsniegšanas direktīvas 6. pantā ir paredzēts:

“1. Vispārēju atļauju izsniegšan[u] elektronisko komunikāciju tīklu vai pakalpojumu nodrošināšanai [..] var pakļaut tikai tiem nosacījumiem, kas minēti attiecīgi pielikuma A [..] daļā. Šādi nosacījumi ir objektīvi pamatoti attiecībā uz attiecīgo tīklu vai pakalpojumu, nediskriminējoši, samērīgi un caurskatāmi.

2. Īpaši[e] pienākumi, kas var būt uzlikti elektronisko komunikāciju tīklu un pakalpojumu nodrošinātājiem saskaņā ar [..] [Piekļuves direktīvas] 5. panta 1. punktu, 5. panta 2. punktu, 6. un 8. pantu, [..] ir juridiski atdalīti no tiesībām un pienākumiem, kas attiecas uz vispārējo atļauju. [..]

[..]”

15 Saskaņā ar minētās direktīvas pielikuma A daļu viens no nosacījumiem, kuriem var pakārtot vispārēju atļauju izsniegšanu, ir nodrošināt pakalpojumu savietojamību un tīklu savstarpēju savienojumu saskaņā ar Piekļuves direktīvu.

16 Savukārt Pamatdirektīvas 2. pantā ir iekļautas tostarp šādas definīcijas:

"[..]

c) "elektronisko komunikāciju pakalpojums" nozīmē pakalpojumu, ko parasti nodrošina par atlīdzību un kas pilnīgi vai galvenokārt sastāv no signālu pārraidīšanas elektronisko komunikāciju tīklos, ietverot telekomunikāciju pakalpojumus un pārraidīšanas pakalpojumus tīklos, ko izmanto apraidei, neiekļaujot pakalpojumus, kas saistīti ar redaktorisku atbildību par vai kas nodrošina saturu, kas pārraidīts, izmantojot elektronisko komunikāciju tīklus un pakalpojumus; tas neiekļauj informācijas sabiedrības pakalpojumus, kā noteikts [Eiropas Parlamenta un Padomes 1998. gada 22. jūnija] Direktīvas 98/34/EK, [ar ko nosaka informācijas sniegšanas kārtību tehnisko standartu un noteikumu jomā (OV L 204, 37. lpp.)], 1. pantā, kas nesastāv pilnībā vai galvenokārt no signālu pārraidīšanas elektronisko komunikāciju tīklos;

d) "publiskais komunikāciju tīkls" nozīmē elektronisku komunikāciju tīklu, ko pilnībā vai galvenokārt izmanto publiski pieejamu elektronisko komunikāciju pakalpojumu nodrošināšanai;

[..]."

17 Pamatdirektīvas 8.–13. pantā ir noteikti uzdevumi, kas valsts regulatīvajām iestādēm jāizpilda, lai sasniegtu konkurences, iekšējā tirgus attīstības un Eiropas Savienības pilsoņu interešu aizsardzības mērķus.

Valsts tiesības

18 2003. gada 23. maija Telekomunikāciju tirgus likuma (*Viestintämarkkinalaki* (393/2003) 2. pantā ar virsrakstu "Definīcijas" ir noteikts:

"Šajā likumā:

[..]

13) "savstarpējs savienojums" nozīmē dažādu komunikāciju tīklu un pakalpojumu fizisku un funkcionālu savienojumu, lai lietotājiem nodrošinātu piekļuvi cita telekomunikāciju uzņēmuma komunikāciju tīklam un pakalpojumiem;

[..]

17) “tīkla uzņēmums” nozīmē uzņēmumu, kas nodrošina savā valdījumā vai uz kāda cita pamata rīcībā esošu komunikāciju tīklu, lai pārraidītu, izplatītu vai nodrošinātu īsziņas;

[..]

19) “pakalpojumu uzņēmums” nozīmē uzņēmumu, kas pārraida īsziņas, izmantojot tā valdījumā esošu vai no kāda tīkla uzņēmuma lietošanai iegūtu komunikāciju tīklu, vai kas izplata vai nodrošina īsziņas masu komunikāciju tīklā;

[..]

21) “telekomunikāciju uzņēmums” nozīmē ikvienu tīkla uzņēmumu un ikvienu pakalpojumu uzņēmumu;

[..].”

19 Saskaņā ar šā likuma 39. pantu ar virsrakstu “Telekomunikāciju uzņēmumiem piekrītošie savstarpējā savienojuma pienākumi” telekomunikāciju uzņēmumam ir pienākums veikt sarunas par savstarpēju savienojumu ar citu telekomunikāciju uzņēmumu. Atbilstoši šā panta 2. punktam *ART* ar lēmumu drīkst noteikt uzņēmumam, kam ir būtiska ietekme tirgū, pienākumu savienot komunikāciju tīklu vai pakalpojumu ar cita telekomunikāciju uzņēmuma komunikāciju tīklu vai pakalpojumu. Minētā panta 3. punktā *ART* turklāt ir piešķirtas tiesības tādu pašu pienākumu noteikt uzņēmumiem bez būtiskas ietekmes tirgū, ja vien attiecīgie

telekomunikāciju uzņēmumi kontrolē lietotāju savienojumus ar komunikāciju tīklu un šis pienākums ir vajadzīgs, lai nodrošinātu komunikāciju tīklu savstarpēju savienojumu.

Pamata prāva un prejudiciālie jautājumi

20 No iesniedzējtiesas lēmuma izriet, ka 2006. gada 10. maijā *iMEZ* lūdza Somijas valsts regulatīvajai iestādei *ART* veikt pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu vienošanās par savstarpēju savienojumu noslēgšanu ar *TeliaSonera* attiecībā uz teksta īsziņu (turpmāk tekstā — "*SMS*") un multivides īsziņu (turpmāk tekstā — "*MMS*") pārraidīšanu.

21 2006. gada 18. maijā *ART* nodeva lietu samierināšanas procedūrai, kuras iznākumā tika konstatēts, ka sarunas bijušas nesekmīgas.

22 Zviedrijā reģistrētā sabiedrība *iMEZ* 2006. gada 7. augustā lūdza *ART* noteikt pienākumu *TeliaSonera* labticīgi veikt sarunas par savstarpēju savienojumu, piedāvājot tai savstarpēju vienošanos ar saprātīgiem nosacījumiem. Pakārtoti un gadījumā, ja tas neizdotos, *iMEZ* lūdza noteikt *TeliaSonera* pienākumu veikt savstarpēju savienojumu attiecībā uz *SMS*, kā arī *MMS* un noteikt savienojuma beigu tarifus attiecībā uz šiem abiem īsziņu veidiem, pamatojoties uz norādītajām izmaksām, un nediskriminējoši. Vēl pakārtotāk *iMEZ* lūdza par konkrēto telekomunikāciju tirgu noteikt *SMS* un *MMS* savienojuma beigas konkrētajā mobilajā tīklā un atzīt *TeliaSonera* par uzņēmumu ar būtisku ietekmi minētajā tirgū, kas ļautu tai panākt savstarpēju savienojumu šādā ceļā.

23 2006. gada 11. decembra lēmumā *ART* konstatēja, ka *TeliaSonera* nebija izpildījusi tai Telekomunikāciju tirgus likuma 39. pantā noteikto pienākumu veikt sarunas, un tai lika labticīgi veikt sarunas par *SMS* un *MMS* pakalpojumu savstarpēju savienojumu ar *iMEZ*. Šajā lēmumā tika noteikts, ka sarunās jāņem vērā savstarpējā savienojuma mērķi un jāpamatojas uz pieņēmumu, ka *SMS* un *MMS* pakalpojumu pienācīga darbība starp sistēmām varētu tikt nodrošināta ar saprātīgiem nosacījumiem, kas ļautu lietotājam izmantot attiecīgo uzņēmumu īsziņu pakalpojumus.

24 Šo lēmumu *TeliaSonera* pārsūdzēja *Korkein hallinto-oikeus* (Augstākā administratīvā tiesa), apgalvojot, ka *ART* neesot bijusi tiesīga noteikt prasības attiecībā uz pārrunājamās vienošanās par *SMS* un *MMS* pakalpojumu savstarpēju savienojumu nosacījumu saturu. Šajā pārsūdzībā *TeliaSonera* lūdz gan konstatēt, ka tā ir izpildījusi Telekomunikāciju tirgus likuma 39. pantā paredzēto pienākumu veikt sarunas, gan atcelt *ART* 2006. gada 11. decembra lēmumu.

25 Šajā sakarā *Korkein hallinto-oikeus* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālos jautājumus:

"1) Vai [Piekļuves] direktīvas [..] 4. panta 1. punkts, to skatot kopā, pirmkārt, ar šīs direktīvas preambulas piekto, sesto un astoto apsvērumu un, otrkārt, ar minētās direktīvas 5. un 8. pantu, ir interpretējams tādējādi:

a) ka tādā valsts tiesību normā kā [Telekomunikāciju tirgus likuma] 39. panta 1. punkts var noteikt, ka ikvienam telekomunikāciju uzņēmumam ir pienākums veikt sarunas par savstarpēju savienojumu ar kādu citu telekomunikāciju uzņēmumu, un, ja atbilde uz šo jautājumu ir apstiprinoša,

b) ka pienākumu veikt sarunas valsts regulatīvā iestāde var uzskatīt par neizpildītu, ja telekomunikāciju uzņēmums, kuram nav būtiskas ietekmes tirgū, ir piedāvājis kādam citam uzņēmumam savstarpēju savienojumu ar nosacījumiem, kurus šī iestāde uzskata par pilnīgi vienpusēji izdevīgiem un kuri, pēc minētās iestādes domām, iespējami var kavēt uz konkurenci vērsta mazumtirdzniecības tirgus attīstību, jo tie faktiski liedz otrajam uzņēmumam saviem klientiem piedāvāt iespēju sūtīt [*MMS*] šā telekomunikāciju uzņēmuma tīklam pieslēgtajiem gala lietotājiem un, ja arī uz šo jautājumu atbilde ir apstiprinoša,

c) ka valsts regulatīvā iestāde ar savu lēmumu minētajam telekomunikāciju uzņēmumam, kam tādējādi nav būtiskas ietekmes tirgū, var noteikt pienākumu labticīgi veikt sarunas par *SMS* un *MMS* pakalpojumu savstarpēju savienojumu starp [abu attiecīgo] uzņēmumu sistēmām tādējādi, ka darījumu sarunās tiek ņemti vērā savstarpējā savienojuma mērķi un šīs sarunas tiek veiktas, pamatojoties uz pieņēmumu, ka *SMS* un *MMS* pakalpojumu pienācīga darbība starp minētajām sistēmām var tikt nodrošināta ar saprātīgiem nosacījumiem, piedāvājot lietotājiem iespēju izmantot telekomunikāciju uzņēmumu komunikāciju pakalpojumus?

2) Vai iepriekš izklāstīto jautājumu izvērtējumā ir nozīme *iMEZ* tīkla būtībai un tam, vai *iMEZ* ir uzskatāma par publisko elektronisko komunikāciju tīklu operatoru?"

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmā jautājuma pirmo daļu un otro jautājumu

26 Sava pirmā jautājuma pirmajā daļā iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Piekļuves direktīvas 4. panta 1. punkts, to skatot kopā ar tās preambulas piekto, sesto un astoto apsvērumu, kā arī 5. un 8. pantu, nepieļauj, ka tādā valsts tiesiskajā regulējumā kā pamata prāvā aplūkotais iespēja pamatoties uz pienākumu veikt sarunas par savstarpēju savienojumu tiek paredzēta ne tikai publisko komunikāciju tīklu operatoriem. Ar savu otro jautājumu, kuru jāizvērtē kopā, šī tiesa turklāt vēlas noskaidrot, vai līdz ar to uzņēmuma, kurš savās interesēs pamatojas uz pienākumu veikt sarunas, tīkla statusam un būtībai ir nozīme attiecībās ar otru konkrēto uzņēmumu.

27 Ievadam jāprecizē, ka, ņemot vērā Telekomunikāciju tirgus likuma 2. pantā ietvertās definīcijas, kuras izklāstītas šā sprieduma 18. punktā, ar pirmo no uzdotajiem jautājumiem patiesībā tiek vaicāts, vai uz Piekļuves direktīvas 4. panta 1. punktā paredzēto pienākumu veikt sarunas var pamatoties pakalpojumu sniedzēji, lai nodrošinātu komunikāciju pakalpojumu savstarpēju savietojamību.

28 No minētā 4. panta 1. punkta noteikumiem izriet, ka pienākums veikt sarunas par savstarpēju savienojumu ir visiem publisko komunikāciju tīklu operatoriem, līdzko to lūdz kāds cits atļauju saņēmušais uzņēmums.

29 Jautājumā par atļauju jānorāda, ka Atļauju izsniegšanas direktīvas 2. panta 2. punkta a) apakšpunktā "vispārēju atļauju izsniegšana" uzņēmumiem saskaņā ar šīs direktīvas

3. panta 2. punktu ir definēta kā "tiesisk[ais] regulējum[s], ko izveidojusi dalībvalsts, sniedzot tiesības nodrošināt elektronisko komunikāciju tīklus vai pakalpojumus".

30 Tādējādi minētā atļauja attiecas arī uz pakalpojumu uzņēmumiem.

31 Tomēr Atļauju izsniegšanas direktīvas 4. panta 2. punkta a) apakšpunktā ir precizēts, ka uzņēmumi, kuriem ir šāda atļauja un kuri nodrošina elektronisko komunikāciju tīklus un pakalpojumus sabiedrībai, ir tiesīgi veikt sarunas par savstarpēju savienojumu ar citiem elektronisko komunikāciju tīklu un pakalpojumu nodrošinātājiem saskaņā ar Piekļuves direktīvu.

32 Piekļuves direktīvas 2. panta b) punktā "savstarpējs savienojums" definēts kā "publisko komunikāciju tīklu fizisks un loģisks savienojums" un turpinājumā uzsvērts, ka tas ir "īpašs piekļuves veids, kas ieviests starp publisk[o] tīkl[u] operatoriem".

33 Turklāt Piekļuves direktīvas 4. panta 1. punktā paredzētā savstarpējā savienojuma savstarpējībai vajadzīgs, lai abas sarunu puses būtu publisko tīklu operatori.

34 Tādēļ minētajā tiesību normā noteiktais pienākums veikt sarunas attiecas tikai uz tīklu savstarpēju savienojumu, nevis citu veidu piekļuvi tīkliem (šajā ziņā skat. 2008. gada

13. novembra spriedumu lietā C-227/07 Komisija/Polija, Krājums, I-8403. lpp., 36. punkts), un ir tikai publisko komunikāciju tīklu operatoriem attiecībā pret citiem publisko komunikāciju tīklu operatoriem.

35 Līdz ar to "publisko komunikāciju tīklu operatoru" saimei nepiederīgi elektronisko komunikāciju pakalpojumu sniedzēji uz Piekļuves direktīvas 4. panta 1. punktā paredzēto sarunu veikšanas pienākumu pamatoties nevar.

36 Katrā ziņā jākonstatē, ka minētais pienākums veikt sarunas nav atkarīgs no apstākļa, vai attiecīgajam uzņēmumam ir būtiska ietekme tirgū, un tas nozīmē nevis to, ka jānoslēdz vienošanos par savstarpēju savienojumu, bet gan to, ka vienīgi jāveic sarunas par šādu vienošanos.

37 Tādēļ jānoskaidro, vai, kā to apgalvo Nīderlandes valdība, dalībvalstis drīkst tādā vispārīgā tiesiskā regulējumā kā pamata prāvā aplūkotais Telekomunikāciju tirgus likums paredzēt iespēju telekomunikāciju pakalpojumu sniedzējiem pamatoties uz publisko komunikāciju tīklu operatoriem piekrītošo pienākumu veikt sarunas.

38 Šajā ziņā jānorāda, pirmkārt, ka telekomunikāciju nozarē 2002. gadā pieņemtā jaunā reglamentējošo noteikumu kopuma, kurā ietilpst Pamatdirektīva, kā arī speciālās direktīvas, kuru starpā ierindojamas Atļauju izsniegšanas un Piekļuves direktīva,

mērķis ir izveidot saskaņotus noteikumus elektronisko komunikāciju pakalpojumu, elektronisko komunikāciju tīklu, kā arī saistītu iekārtu un saistītu pakalpojumu reglamentēšanai efektīvas konkurences apstākļos.

39 Otrkārt, gan Piekļuves direktīvas preambulas piektajā apsvērumā, gan tās 3. panta 1. punktā noteikta uzņēmumu brīvība veikt sarunas un vienoties. Šī brīvība atbilst Piekļuves direktīvas 1. panta 1. punktā noteiktajam tās mērķim, proti, radīt "reglamentējošus noteikumus tādām attiecībām starp tīklu un pakalpojumu nodrošinātājiem, kas radīs ilgstošu [ilgtspējīgu] konkurenci, elektronisko komunikāciju pakalpojumu savstarpējo savietojamību un labumu patērētājiem".

40 No tā izriet, kā apgalvo Rumānijas valdība, ka tāds sarunu veikšanas pienākums kā Piekļuves direktīvas 4. panta 1. punktā paredzētais ir atkāpe un tādēļ jāinterpretē šauri.

41 Treškārt, minētās direktīvas 5.–8. pantā ir precīzi noteiktas saistības, kas dalībvalstīm jāpilda attiecībā uz valsts regulatīvo iestāžu tiesību un pienākumu noteikšanu.

42 Tādējādi valsts likumdevēja pilnvaras ir pienācīgi noteiktas.

43 Ceturtkārt, kā savu secinājumu 64. un nākamajos punktos norādījis arī ģenerāladvokāts un pretēji tam, ko apgalvo Nīderlandes valdība, ar "Atļauju izsniegšanas direktīvas" 6. panta 1. punktu nevar pamatot tādu valsts tiesību aktu kā pamata prāvā aplūkotais.

44 Atļauju izsniegšanas direktīvas 6. panta 1. punktā paredzēta tikai vispārēju atļauju izsniegšana pakārtoti nosacījumiem, kas noteikti šīs direktīvas pielikuma A daļā, kuras 3. punktā ir norāde uz Piekļuves direktīvu.

45 No tā izriet, ka Piekļuves direktīvā ir paredzēts noteikumu kopums, atbilstoši kuram noris sarunas vai tiek noteikti komunikāciju uzņēmumiem paredzamie pienākumi.

46 Ievērojot iepriekš izklāstīto, jākonstatē, ka uzņēmuma, kurš savās interesēs pamatojas uz pienākumu veikt sarunas, tīkla būtībai, kā arī jautājumam, vai tas ir publisko komunikāciju tīklu operators, ir nozīme attiecībās ar otru konkrēto uzņēmumu, jo Piekļuves direktīvas 4. panta 1. punktā paredzēto sarunu veikšanas pienākumu dalībvalstis nevar noteikt citiem operatoriem, kas nav publisko komunikāciju tīklu operatori.

47 Vai, ņemot vērā pamata prāvā esošo operatoru statusu un būtību, tie var tikt uzskatīti par publisko komunikāciju tīklu operatoriem, jānosaka iesniedzējtiesai atbilstoši Piekļuves direktīvas un Pamatdirektīvas 2. pantā ietvertajām definīcijām.

48 No iepriekš izklāstītā izriet, ka uz pirmā jautājuma pirmo daļu, kā arī uz otro uzdoto jautājumu jāatbild, ka Piekļuves direktīvas 4. panta 1. punkts, to skatot kopā ar šīs direktīvas preambulas piekto, sesto, astoto un deviņpadsmito apsvērumu, kā arī 5. un 8. pantu, nepieļauj tādu valsts tiesību aktu kā Telekomunikāciju tirgus likums tiktāl, ciktāl tajā iespēja pamatoties uz pienākumu veikt sarunas par tīklu savstarpēju savienojumu tiek paredzēta ne tikai publisko komunikāciju tīklu operatoriem. Vai, ņemot vērā pamata prāvā esošo operatoru statusu un būtību, tie var tikt uzskatīti par publisko komunikāciju tīklu operatoriem, jānosaka iesniedzējtiesai.

Par pirmā jautājuma otro daļu

49 Sava pirmā jautājuma otrajā daļā iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai Piekļuves direktīvas 4. panta 1. punktā paredzēto pienākumu veikt sarunas par savstarpēju savienojumu valsts regulatīvā iestāde var uzskatīt par neizpildītu, ja uzņēmums bez būtiskas ietekmes tirgū piedāvā kādam citam uzņēmumam savstarpējo savienojumu ar vienpusēji izdevīgiem nosacījumiem, kas var kavēt uz konkurenci vērsta mazumtirdzniecības tirgus attīstību, jo šie nosacījumi liedz otrā uzņēmuma klientiem izmantot tā pakalpojumus.

50 Jānorāda, pirmkārt, ka Tiesa ir nospriedusi, ka valsts regulatīvās iestādes reglamentācijas uzdevumi ir noteikti Pamatdirektīvas 8.–13. pantā. Tā šo 8. pantu ir arī interpretējusi tādējādi, ka tajā dalībvalstīm ir noteikts pienākums nodrošināt, ka valsts regulatīvās iestādes veic visus vajadzīgos pasākumus, lai sekmētu konkurenci elektronisko komunikāciju pakalpojumu sniegšanas jomā, rūpējoties, lai konkurence elektronisko telekomunikāciju nozarē netiktu ne traucēta, ne ierobežota, un novēršot pēdējos

šķēršļus šo pakalpojumu sniegšanai Eiropas mērogā (iepriekš minētais spriedums lietā Komisija/Polija, 62. un 63. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

51 Otrkārt, Piekļuves direktīvas preambulas piektajā apsvērumā noteikts, ka uzņēmumiem, kuriem tiek lūgta piekļuve vai savstarpējs savienojums, principā jānoslēdz šādas vienošanās, pamatojoties uz komerciāliem principiem, un sarunas jāveic labticīgi.

52 Šajā ziņā šīs direktīvas 5. panta 4. punktā valsts regulatīvajām iestādēm ir ļauts vienošanās neesamības gadījumā iejaukties, lai nodrošinātu Pamatdirektīvas 8. pantā noteikto mērķu ievērošanu.

53 Treškārt, kā savu secinājumu 103. punktā norādījis arī ģenerāladvokāts, lai nodrošinātu Piekļuves direktīvas 4. panta 1. punkta, kurā paredzēts pienākums veikt sarunas apstākļos, kas norādīti šā sprieduma 28.–36. punktā, lietderīgo iedarbību, jāatzīst, ka sarunām jānoris labticīgi.

54 Ceturtkārt, pretēji tam, ko apgalvo Somijas valdība, ar Piekļuves direktīvas 12. panta 1. punktu nevar pamatot tādu vērtējumu, kādu vēlas iesniedzējtiesa, kamēr vien

savstarpēja savienojuma lūgumu saņēmušais operators saskaņā ar tās pašas direktīvas 8. panta 2. punktu nav ticis atzīts par tādu, kam ir būtiska ietekme attiecīgajā tirgū.

55 No iepriekš izklāstītā izriet, ka uz pirmā uzdotā jautājuma otro daļu jāatbild, ka pienākumu veikt sarunas par savstarpēju savienojumu valsts regulatīvā iestāde var uzskatīt par neizpildītu, ja uzņēmums bez būtiskas ietekmes tirgū piedāvā kādam citam uzņēmumam savstarpēju savienojumu ar vienpusēji izdevīgiem nosacījumiem, kas var kavēt uz konkurenci vērsta mazumtirdzniecības tirgus attīstību, jo šie nosacījumi liedz otrā uzņēmuma klientiem izmantot tā pakalpojumus.

Par pirmā jautājuma trešo daļu

56 Sava pirmā jautājuma trešajā daļā iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai valsts regulatīvā iestāde var uzņēmumam, kuram nav būtiskas ietekmes tirgū, noteikt pienākumu labticīgi veikt sarunas ar citu uzņēmumu par *SMS* un *MMS* pakalpojumu savstarpēju savienojumu starp šo abu uzņēmumu sistēmām.

57 Ievadam jāprecizē, ka atbildei uz šo pirmā jautājuma daļu vajadzīgs priekšnosacījums ir vai nu, lai Piekļuves direktīvas 4. panta 1. punkts pamata prāvā tiktu piemērots tāpēc, ka abi attiecīgie operatori ir publisko komunikāciju tīklu operatori, [un] operators, kuram ir lūgts veikt sarunas par savstarpēju savienojumu, nav izpildījis šajā pantā noteiktos pienākumus, vai arī lai pamata prāvā aplūkotā situācija neietilptu minētā panta piemērošanas jomā tāpēc, ka kāds no attiecīgajiem operatoriem nevar tikt uzskatīts par publisko komunikāciju tīklu operatoru.

58 Tādējādi jānorāda, pirmkārt, ka no Piekļuves direktīvas 5. panta 1. punkta pirmās daļas redakcijas izriet, ka valsts regulatīvo iestāžu uzdevums ir nodrošināt atbilstīgu piekļuvi pakalpojumiem un to savstarpēju savienojumu, kā arī savietojamību, izmantojot līdzekļus, kuru uzskaitījums nav ierobežojošs.

59 Šajā ziņā saskaņā ar minētā 5. panta 1. punkta otrās daļas a) apakšpunktu minētās iestādes var noteikt "pienākumus uzņēmumiem, kas kontrolē piekļuvi [gala] lietotājiem, attaisnotos gadījumos ieskaitot pienākumu savstarpēji savienot to tīklus", tikai un vienīgi, lai nodrošinātu pilnīgu pārklājumu.

60 Otrkārt, arī Piekļuves direktīvas 5. panta 4. punkts attiecas uz piekļuvi un savstarpēju savienojumu un liek valsts regulatīvās iestādes apveltīt ar patstāvīgām tiesībām iejaukties, jo tajā ir noteikts, ka minētās iestādes drīkst iejaukties pēc pašu ierosmes it īpaši, lai nodrošinātu Pamatdirektīvas 8. pantā noteikto mērķu ievērošanu, un tas darīts, nenosakot un neierobežojot šīs iejaukšanās kārtību.

61 Tādējādi ir redzams, ka atbilstīgie Pamatdirektīvas un Piekļuves direktīvas noteikumi ļauj valsts regulatīvajai iestādei pieņemt lēmumu, ar kuru uzņēmumam, kuram nav būtiskas ietekmes tirgū, bet kurš kontrolē piekļuvi gala lietotājiem, tiek noteikts pienākums veikt sarunas vai nu par abu attiecīgo tīklu savstarpēju savienojumu, ja šādas piekļuves lūdzējs ir uzskatāms par publisko komunikāciju tīklu operatoru, vai par *SMS* un *MMS* pakalpojumu savietojamību, ja šis operators nav par tādu uzskatāms.

62 No iepriekš izklāstītā izriet, ka uz uzdotā pirmā jautājuma trešo daļu jāatbild, ka uzņēmumam, kuram nav būtiskas ietekmes tirgū, bet kurš kontrolē piekļuvi gala lietotājiem, valsts regulatīvā iestāde var noteikt pienākumu labticīgi veikt sarunas ar citu uzņēmumu vai nu par abu attiecīgo tīklu savstarpēju savienojumu, ja šādas

piekļuves lūdzējs ir uzskatāms par publisko komunikāciju tīklu operatoru, vai par *SMS* un *MMS* pakalpojumu savietojamību, ja šis operators nav par tādu uzskatāms.

Par tiesāšanās izdevumiem

63 Attiecībā uz pamata lietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (otrā palāta) nosprież:

1) Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 7. marta Direktīvas 2002/19/EK par piekļuvi elektronisko komunikāciju tīkliem un ar tiem saistītām iekārtām un to savstarpēju savienojumu (Piekļuves direktīva) 4. panta 1. punkts, to skatot kopā ar šīs direktīvas preambulas piekto, sesto, astoto un deviņpadsmito apsvērumu, kā arī 5. un 8. pantu, nepieļauj tādu valsts tiesību aktu kā 2003. gada 23. maija Telekomunikāciju tirgus likums (*Viestintämarkkinalaki*) tiktāl, ciktāl tajā iespēja pamatoties uz pienākumu veikt sarunas par tīklu savstarpēju savienojumu tiek paredzēta ne tikai publisko komunikāciju tīklu operatoriem. Vai, ņemot vērā pamata prāvā esošo operatoru statusu un būtību, tie var tikt uzskatīti par publisko komunikāciju tīklu operatoriem, jānosaka iesniedzējtiesai;

2) pienākumu veikt sarunas par savstarpēju savienojumu valsts regulatīvā iestāde var uzskatīt par neizpildītu, ja uzņēmums bez būtiskas ietekmes tirgū piedāvā kādam citam uzņēmumam savstarpēju savienojumu ar vienpusēji izdevīgiem nosacījumiem, kas var kavēt uz konkurenci vērsta

mazumtirdzniecības tirgus attīstību, jo šie nosacījumi liedz otrā uzņēmuma klientiem izmantot tā pakalpojumus;

3) uzņēmumam, kuram nav būtiskas ietekmes tirgū, bet kurš kontrolē piekļuvi gala lietotājiem, valsts regulatīvā iestāde var noteikt pienākumu labticīgi veikt sarunas ar citu uzņēmumu vai nu par abu attiecīgo tīklu savstarpēju savienojumu, ja šādas piekļuves lūdzējs ir uzskatāms par publisko komunikāciju tīklu operatoru, vai par teksta īsziņu un multivides īsziņu pakalpojumu savietojamību, ja šis operators nav par tādu uzskatāms.

[Paraksti]